



T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

7/1874



Sayı : B.13.SGB-0-11-00-00-/7-1361610/1010
Konu : Yazılı Soru Önergesi

01 Mayıs 2008

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 18/02/2008 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-3558 sayılı yazınız.

Adana Milletvekili Hulusi GÜVEL'e ait 7/1874 Esas No'lu yazılı soru önergesi Bakanlığımız ilgili birimlerince incelenmiş olup, konuya ilişkin cevabi bilgi ve değerlendirmeler ilişikte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.


Faruk ÇELİK
Bakan

EK : 1 Yazı

**ADANA MİLLETVEKİLİ HULUSİ GÜVEL'İN 7/1874 ESAS NO'LU
YAZILI SORU ÖNERGESİNE İLİŞKİN CEVAP**

Bilindiği üzere, 2007-2013 yıllarını kapsayan 9. Kalkınma Planı'nda ve Orta Vadeli Program da (2007-2009) kayıt dışı istihdamın önlenmesi için etkin mücadele yöntemleri önerilmiş ve 59'uncu Hükümetin Acil Eylem Planı'nda da "Kayıt Dışı İstihdam ve Yabancı Kaçak İşçi Çalıştırılması Önlenecek" faaliyeti ile ilgili sorumluluk Bakanlığımıza verilmiştir.

Bu düzenlemeler ve görevlendirmeler üzerine, Bakanlığımız tarafından "Kayıt Dışı İstihdamla Mücadele (KADİM) Projesi" hazırlanmıştır. Projenin amacı; Türkiye'de kayıt dışı istihdama ve yabancı kaçak işçi istihdamına neden olan faktörlerin ortadan kaldırılarak kayıtlı istihdama geçişe katkıda bulunmayı hedeflemektedir. Sayın Bakanımızın başkanlığında ilgili kurum temsilcilerinden oluşan Kayıt Dışı İstihdamla Mücadele Koordinasyon Kurulu kurulmuş ve bilgilendirme ve bilinçlendirme amacıyla broşür ve afiş bastırılmış ve ülke geneline dağıtılmış ve de Kayıt Dışı İstihdamla Mücadele Projesi kitap haline getirilmiştir. 2006/Ekim-2007/Aralık arasındaki 15 aylık sürede; 189.567 işyeri, 731.875 çalışan denetlenmiş ve yapılan denetimlerde; 43.806 kişinin (352'si yabancı) kayıt dışı çalıştığı tespit edilerek kayıt altına alınmıştır. Ayrıca, Proje kapsamında 95.594 kişiye bilgilendirme ve bilinçlendirme amaçlı eğitim verilmiştir.

Söz konusu çalışmalar, 2006 yılı Ekim ayından itibaren her İlde, Valiliklerin koordinasyonunda oluşturulan çalışma grupları ile işyerleri ziyaret edilerek kayıt dışı istihdam konusunda bilinçlendirme ziyaretlerinin yapılması ile başlanmıştır.

Diğer taraftan, 2002-2008 yılları arasında (2004-2008 verilerine göre) Adana İlinde kayıt dışı çalıştırılan kişilerin sayısı ise, Sosyal Sigortalar Kurumunun Yoklama Memuru, Sosyal Güvenlik Kurumunun Sosyal Güvenlik Kontrol Memurları ile genel ve katma bütçeli kuruluşların denetim elemanlarının fiili denetim sonucundaki tespitlerine göre 2.927'dir.

Alınan önlemler olarak; 506 sayılı Kanunun 140 ıncı maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi gereğince çalıştırılan kişilerin bildirimde bulunmayan işyerlerine her bir sigortalı için asgari ücret tutarında idari para cezası uygulanmaktadır. Ayrıca, kayıt dışı istihdamla etkin ve bildirilen ihbar ve şikayetlerin zamanında ve yerinden denetimi için 2005 yılında 300'e yakın taşra birimlerinde istihdam edilmek üzere Yoklama Memuru istihdam edilmiş, 5502 sayılı Sosyal Sigortalar Kurumu Kanunu ile sosyal güvenlik kurumlarının tek çatı altında toplanmasından sonra "Sosyal Güvenlik Kontrol Memurları" unvanı ile 3400 kadro tahsis edilmiştir.

Kayıt dışı istihdamla ilgili uygulanan idari para cezalarının caydırıcı düzeye getirilmesi, Kimlik Bildirim Kanunu çerçevesinde çalışanlarla ilgili alınan bilgilerin paylaşımı, Maliye Bakanlığı muhtasar kayıtlarının Kurum ünitelerine açılması, Maliye Bakanlığı yerel denetim elemanlarınca işyerlerinin denetiminde düzenlenen yoklama fişlerinde çalışanlara ait bilgilere de yer verilmesinin sağlanması konularındaki çalışmalarımız hızla sürdürülmektedir. Ayrıca kayıt dışı ihbar hattına gelen ihbarların değerlendirilerek sonuçlandırılması da kayıt dışı istihdamın önlenmesinde önemli katkı sağlayacaktır.

Yine, 01/01/2007 tarihinde yürürlüğe girmesi planlanan, ancak, Anayasa Mahkemesince bazı maddelerinin iptal edilmesi nedeniyle yürürlüğü ertelenen 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda; "diğer kamu kurum ve kuruluşlarının Kurumca istenecek bilgi ve belgeleri verme zorunluluğu" ile "çalışanların ücretlerinin banka yoluyla tahsili" konusunda kayıt dışı istihdamı önleyecek önemli hükümler yer almaktadır.

Ülkemizde yabancıların çalışma izni olmadan, bağımsız veya bağımlı olarak bir işveren yanında çalışması, 4817 sayılı Kanun'a aykırı olup, bu durumda yabancı ve işverenine idari para cezası uygulanmaktadır.



Bakanlığımıza intikal eden kaçak çalışmaya yönelik ilgili mercilerin tespitleri ve alınan şikayet dilekçeleri derhal incelemeye gönderilmektedir. Ayrıca, konuyla ilgili olarak basında yer alan haberler de ihbar kabul edilerek takibe alınmaktadır.

4817 sayılı Kanun kapsamına giren yabancıların ve işverenlerin bu kanundan doğan yükümlülüklerini yerine getirip getirmediikleri Bakanlığımız iş müfettişleri ve Sosyal Sigorta Müfettişleri tarafından denetlenmektedir.

2005- Ocak/2008 tarihleri arasında, Adana ilinde çalışma izni olmadan istihdam edildiği tespit edilerek adlarına idari para cezası uygulanan yabancı uyruklu sayısı 28 dir.

Bakanlığımız, geleceğimizin teminatı olan çocuklarımızın fiziksel ve ruhsal gelişimlerini olumsuz yönde etkileyen çocuk işçiliği ile mücadelede özel önem atfetmiş ve Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) ile 1992 yılında imzaladığı protokol ile Çocuk Emeginin Sona Erdirilmesi Uluslararası Programına (IPEC) ilk aşamasında katılarak bu konudaki kararlılığını ortaya koymuştur.

Hükümet, hazırladığı Acil Eylem Planıyla birlikte, ekonomi ve kalkınma alanında önceliklerini belirlediği 9. Kalkınma Planında da çocuk işçiliğini önlemeye yönelik hükümlere yer vermiştir. Türkiye pek çok uluslararası kuruluşa üyedir ve bu kuruluşlarca çocuk haklarına ve çocuk istihdamına yönelik olarak alınan uluslar arası kararlara hızla uyum gösteren bir ülkedir.

Çalışan çocuklarla ilgili ulusal mevzuatın, onayladığımız uluslararası belgelerde yer alan hükümlerle paralelliğinin sağlanması amacıyla 10.06.2003 tarihinde yürürlüğe giren 4857 sayılı yeni İş Kanununda düzenlemeler yapılmıştır. Yeni İş Kanununda; çocukların asgari çalışma yaşı, çalıştırma yasağı, çalışma süreleri, çalışma yaşamında korunması, işe başlamadan önce almaları gereken sağlık raporu, çocukların ağır ve tehlikeli işler ile gece çalışmasını yasaklayan hükümler ve bu hükümlerin etkili bir şekilde uygulanması için cezai yaptırımlar bulunmaktadır.

03/07/2005 tarihinde yürürlüğe giren Çocuk Koruma Kanun'unda; korunma ihtiyacı olan veya suça sürüklenen çocukların korunmasına, haklarının ve esenliklerinin güvence altına alınmasına ilişkin usûl ve esaslar düzenlenmiştir.

Hazırlanan Politika ve Program çerçevesi ile Hükümet, çocukların çalışma yaşamına girmesinde temel nedenleri oluşturan yoksulluğun ortadan kaldırılması, eğitimin kalitesinin ve ulaşılabilirliğinin artırılması, toplumsal bilinç ve duyarlılığın artırılması ve detayları programda verilen geniş kapsamlı tedbirlerle çocuk işçiliğinin en kötü biçimlerinin (2005-2015 dönemini kapsamaktadır) 10 yıllık bir zaman periyodu içinde önlenmesini temel hedef olarak almıştır.

Ayrıca, Bakanlığımıza bağlı İŞKUR, çocuk işçiliğinin önlenmesi konusunda, mevcut çalışmalara paydaş olarak destek verdiği gibi, kendi bünyesinde de çeşitli çalışmalar yürütmektedir.

Bu kapsamda Adana ilinde aşağıdaki 3 proje uygulamaya konulmuştur:

-Milli Eğitim Bakanlığı İlköğretim Genel Müdürlüğü tarafından ILO/IPEC kapsamında yürütülen "Adana Karataş'ta Mevsimlik Gezici ve Geçici Tarım İşlerindeki En Kötü Biçimdeki Çocuk İşçiliğinin Eğitim Yoluyla Sona Erdirilmesi " Projesi: Proje kapsamında 2.059 çocuk iş yaşamından çekilmiştir.

-Başbakanlık Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü tarafından ILO/IPEC kapsamında yürütülen "Hedeflenmiş Onbir İlde (Adana, Ankara, Antalya, Bursa, Çorum, Diyarbakır, Gaziantep, İstanbul, İzmir, Kocaeli, Şanlıurfa) Sokakta Çalışan Çocukları Eğitime Yönlendirme" Projesi: Proje kapsamında toplam 3.257 çocuk (2.673:erkek, 584:kız) iş yaşamından çekilerek eğitime yönlendirilmiştir.

-Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu (TİSK) ve Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu TÜRK-İŞ tarafından ILO/IPEC kapsamında yürütülen "Çocuk İşçiliğine Karşı Toplumsal İşbirliği " Projesi: Bu Proje kapsamında 360 çocuk iş yaşamından çekilmiştir.

